

må varmt anbefale skriftet til alle interesserede. På grund af det begrænsede oplag bliver det en af de bøger, det bliver vanskeligt at få fat på i fremtiden.

Thelma Jexlev

God guide

KNUD KLEM: HELSINGØR. *Vandringer i by og egn. Nyt Nordisk Forlag, København 1972. 128 sider. Ill. 25,25 kr.*

Museumsdirektør Knud Klem har på grundlag af sit store kendskab til Helsingør skrevet en vejledning til brug under vandringer i vor interessante sundby og dens omegn.

Efter en kort indledning, hvori byens historie rides op, følger beskrivelser af byens berømte monumenter: Sct. Olai kirke, karmeliterklostret, Sct. Maria kirke, Vor Frue kloster og de enestående middelalderlige borgerhuse, ligesom også nyere bygninger som Sct. Vincents kirke fra 1930 og Vestervang kirke fra 1965 beskrives. Herefter fortælles om de vigtigste gader og deres bebyggelse, og gennemgangen af den gamle bydel slutter med de huse, der nu ligger spredt rundt om i byen som de sidste rester af en sammenhængende bebyggelse fra byens storhedstid. I afsnittet »Kulturelle institutioner« omtales byens forskellige museer, biblioteket og højskolerne. Derpå beskrives Kronborg, Marienlyst slot og lystanlæggene, og et kort afsnit giver en oversigt over de helsingørske gadenavnes oprindelse. Derpå følger beskrivelser af de fjernere liggende lokaliteter Hellebæk, Gurre, Hornbæk og Tikøb, og bogen slutter med en omtale af skovene, hvoraf visse dele er rester af de kongelige jagtrevirer.

Bogen er i lommeformat og praktisk at have på sig under ture gennem byen. Fotografier af en del af de beskrevne bygninger letter brugen, men da billede og tekst ikke altid er anbragt i samme opslag, kan en del bladen frem og tilbage ikke undgås. Udsnit af bykortet eller planer af kirkerne kunne med held have været anbragt på de ikke få sider, hvor teksten slutter øverst på siden.

Teksten er i begyndelsen bredt fortællende, men bliver efterhånden mere knap, hvilket måske gør brugen af bogen lettere i marken. Fra det nødtørftige register bag i bogen kan man finde frem til omtalen af de enkelte seværdigheder, hvis navne er fremhævet i teksten med kursiv. Inskriptioner gengives uden oversættelse, og personer og begivenheder er kun sjældent tidsfæstet. Når Helsingør fremhæves som den by i Danmark, der har forholdsvis flest fredede bygninger, ville det have været nærliggende ved omtalen af de enkelte bygninger, at oplyse om de er fredede eller ej, og at angive deres omtrentlige alder. To kort, et bykort og et kort over oplandet, giver oplysning om de forskellige locali-

teters placering. Indføjelse af gadenumre på bykortet ville have lettet orienteringen og sparet vandreren for mange skridt.

Bogen er, som titlen siger, tænkt som fører under vandring i by og egn, og den opfylder sit formål som en første, oversigtsmæssig indføring i Helsingørs historie og bebyggelseshistorie.

Poul Strømstad

Gode borgerhuse

HISTORISKE HUSE I HELSINGØR 1973. Fortegnelse over bevaringsværdige ældre bygninger i Helsingør. Nationalmuseet 1973. 240 sider, 4 kort, talrige ill. og kortudsnit. 42,50 kr.

Gennem mange år har Nationalmuseets 2. afdeling indsamlet oplysninger om danske købstadhuse. Et stort antal indberetninger, besigtigelser og rapporter samt mængder af arkivudskrifter findes i afdelingens arkiv, og i de senere år er dette vigtige materiale til belysning af vore byers bygningshistorie blevet gjort lettere tilgængeligt ved udgivelse i bogform. I 1972 udsendtes den store fortegnelse over bevaringsværdige københavnske huse, og i 1974 er udsendt to tilsvarende fortegnelser over huse i Fåborg og Helsingør.

Fortegnelsen over Helsingørhusene er som de andre fortegnelser i formatet A4, papiret er også det samme, men der er brugt flere skriftgrader, så læsningen lettes. På omslaget gengives en pennetegning fra 1670-erne af den kun lidt kendte, formodede danske tegner, Jacob Willer, forestillende Helsingør set fra søsiden. Farven er holdt i brune toner, der skal illudere originalens pergament, og man får af tegningen et godt billede af byen og dens mur mod Sundet, strandmuren.

I forordet opridses Helsingørs historie som fæргеby, slotsby, sundtoldsby og som handels- og industriby. Det understreges, at en by består af andet end huse. Deres indbyrdes placering og deres forhold til gader, stræder, torve og pladser er af overordentlig betydning, men vigtigst er, at husene bruges, at de bebos eller benyttes til erhverv, at der er mennesker i dem. Brugen bør dog opfattes i videre forstand, ikke blot ud fra økonomiske, men også ud fra historiske, æstetiske og miljømæssige synspunkter. Det er rammen om vor hverdag, det drejer sig om, og med den stigende forståelse for omgivelsernes betydning for menneskets velbefindende, skulle der være håb om, at man ved byfornyelse vil tage større hensyn til denne ofte negligerede side af bygningsbevaringen.

Bogen er en afløser for og àjour-føring af den »Generalfortegnelse over verdslige Bygninger i Helsingør«, som Foreningen til gamle Bygningers Bevaring